

Handen wassen is kinderspel! Leidraad voor leraren

Zo wordt handen wassen een avontuur

Kinderen aanmoedigen tot een goede handhygiëne

Onze handen vormen ons belangrijkste contact met de buitenwereld. Daarom zijn ze ook de voornaamste overdragers van micro-organismen, die op hun beurt weer ziekten kunnen veroorzaken.

Micro-organismen kunnen zich zeer snel verspreiden, vooral op plaatsen waar zich veel mensen verzamelen, bijvoorbeeld in scholen. Ze kunnen worden overgedragen tijdens het spreken, niezen en hoesten, maar ook door het aanraken van voorwerpen die eerder met ongewassen handen zijn aangeraakt. Daarom is het voor ieder kind belangrijk te leren hoe je je handen op de juiste manier wast en droogt.

De meeste kinderen weten waarom ze hun handen goed moeten wassen en drogen, maar ze weten niet altijd wanneer het belangrijk is dat te doen.

Hallo, ik ben Max! Welkom bij „Handen wassen is kinderspel”!

Dit is Max

Hallo, mijn naam is Max! Ik ben 9 jaar en woon samen met mijn ouders, mijn kleine zusje Ella en onze hond Charlie.

Ik speel graag buiten met mijn vriendjes. Dan klimmen we in bomen of doen tikkertje. Maar ik vind het ook leuk om nieuwe dingen te leren. Mijn lievelingsvak op school is natuur en techniek, want daarbij kun je heel veel spannende dingen ontdekken!

De laatste tijd heb ik veel over handen wassen geleerd. Daarom wil ik andere kinderen graag vertellen wat ik daarover tot nu toe te weten ben gekomen. In het leerlingenhandboek „Handen wassen is kinderspel” leren kinderen daarom met mijn hulp waarom, hoe vaak en hoe ze hun handen op de juiste manier moeten wassen.

Ik vertel hen alles over micro-organismen en hoe ze zichzelf, hun vriendjes en hun familie tegen ziektes kunnen beschermen. Dat doe ik aan de hand van leuke experimenten en spannende opdrachten die tijdens de les kunnen worden uitgevoerd en waarvan ze veel kunnen leren. Ik weet zeker dat de andere kinderen op school het net zo leuk zullen vinden als ik om alles te leren over handen wassen!

Max

„Handen wassen is kinderspel” is een eenvoudige methode om kinderen aan te moedigen hun handen op de juiste manier te wassen en te drogen. Ze voeren experimenten met betrekking tot het onderwerp handhygiëne uit, vinden oplossingen en antwoorden op vragen en leren veel wetenswaardigheden – en Max helpt ze daarbij.

Het leerlingenhandboek en de opdrachten zijn ontwikkeld voor kinderen van 6 t/m 10 jaar. Bij het leerlingenhandboek horen werkbladen met de op de volgende pagina's weergegeven opdrachten.

De opdrachten, het leerlingenhandboek en deze leidraad voor leraren kunt u ook downloaden op www.tork.nl/over/nieuws/kinderen of www.tork.be/nl/overtork/nieuw/kids. U kunt de opdrachten samen met de leerlingen tijdens de les uitvoeren of als huiswerk meegeven. Wij adviseren de werkbladen in kleur uit te printen, ze kunnen echter ook in zwart-wit worden gebruikt.

Aanvullend zijn verschillende posters verkrijgbaar, die u in de klas, in de toiletruimten of bij de kantine kunt ophangen, om het onderwerp handhygiëne onder de aandacht te brengen.

Via de onderstaande QR-code kan bovendien de app „Ella's handen wassen avontuur” worden gedownload. Door middel van deze app leren kinderen op leuke en pedagogisch verantwoorde wijze hoe, wanneer en waarom ze hun handen moeten wassen. De app is gratis verkrijgbaar in de App Store en bij Google Play.

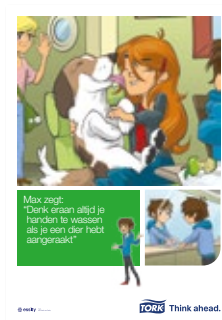
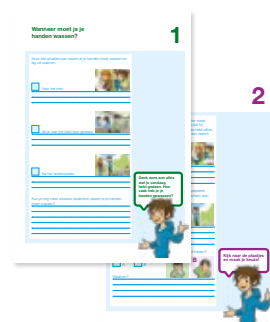
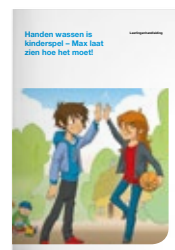
QR-code scannen en gratis downloaden

Google Play:
<http://bit.ly/1drMsG>

iTunes:
<http://bit.ly/1CmnAt2>

Opdrachten voor in de les

1. Wanneer moet je je handen wassen?

Doel

Het is de bedoeling dat de kinderen leren hoe belangrijk het is regelmatig je handen te wassen – vooral na bepaalde activiteiten in de loop van de dag.

Opdracht

Op het werkblad kruisen de kinderen aan na welke activiteiten je na hun mening je handen moet wassen. Samen kan over verdere situaties worden nagedacht en gepraat, waarin handen wassen zinvol is.

Antwoorden

Alle activiteiten op het werkblad moeten worden aangekruist. Juiste antwoorden op de vraag waarom je je handen moet wassen, zijn bijvoorbeeld: om slechte micro-organismen kwijt te raken, om te voorkomen dat micro-organismen worden verspreid, om gezond te blijven, om op een goede hygiëne te letten.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 1 voor alle leerlingen
- een schoolbord om suggesties op te schrijven en te bespreken

2. Doen Max en zijn vriendjes alles goed?

Doel

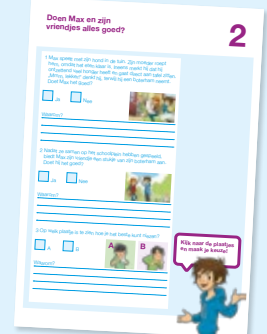
De kinderen leren door welk gedrag micro-organismen worden verspreid en waarom men dat beter kan vermijden.

Opdracht

Ieder kind vult het werkblad voor zichzelf in, de antwoorden worden dan in de klas besproken. Laat de kinderen precies uitleggen, waarom ze denken dat Max en zijn vriendje iets verkeerd hebben gedaan en hoe ze het beter hadden kunnen doen. Op die manier blijft de boodschap beter hangen.

Antwoorden

1. Nee – Max had zijn handen voor het eten moeten wassen.
2. Nee – ze hadden beiden hun handen moeten wassen voor ze de boterham deelden.
3. A – Het is beter mond en neus tijdens het niezen af te dekken, zodat de micro-organismen niet overal worden verspreid.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 2 voor alle leerlingen
- een schoolbord om suggesties op te schrijven en te bespreken

3. Wat betekent eigenlijk „goede hygiëne“?

Doel

Het is de bedoeling dat de kinderen leren dat hygiëne meer is dan alleen maar schoon zijn.

Opdracht

Laat alle kinderen het werkblad invullen. Moedig de kinderen aan vragen te stellen of twee aan twee te werken. Ze kunnen bijvoorbeeld het woord „hygiëne” in een

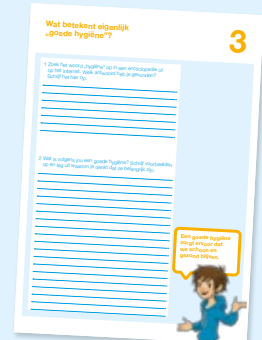
encyclopedie of op het internet opzoeken en de volledige definitie opschrijven. De resultaten worden dan in de klas besproken.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 3 voor alle leerlingen
- encyclopedieën, tablets of computers waarmee de kinderen het woord kunnen opzoeken

Antwoorden

1. Een mogelijke definitie van hygiëne zou kunnen zijn: hygiëne is alles wat je doet om jezelf en je omgeving schoon te houden, zodat iedereen gezond blijft.
2. Door je handen te wassen na het buitenspelen, voor en na het eten en als je naar het toilet bent geweest, voorkom je dat micro-organismen worden verspreid. Ook het afdekken van mond en neus tijdens het hoesten en niezen voorkomt de verspreiding van micro-organismen.

4. Waarom is het drogen van je handen zo belangrijk?

Doel

Het is de bedoeling dat de kinderen leren dat er nog steeds micro-organismen op je handen kunnen zitten als die weliswaar goed zijn gewassen, maar niet goed zijn gedroogd.

Opdracht

Bij deze opdracht moeten de kinderen precies de aanwijzingen op het werkblad opvolgen. Met behulp van zand wordt zichtbaar gemaakt waar er nog micro-organismen op de handen kunnen zitten, als deze niet zorgvuldig zijn gedroogd. Laat de kinderen na het experiment bespreken en opschrijven wat ze in hun werkgroepje hebben vastgesteld. Bespreek daarna de resultaten in de klas.

Dit heeft u nodig:

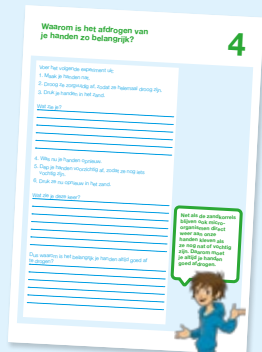
- werkblad 4 voor alle leerlingen
- voor ieder kind een platte schaal met een beetje zand en een papieren handdoekje.

Antwoorden

Als de handen goed droog zijn, kleeft er geen zand meer aan.

Als de handen nog iets vochtig zijn, kleeft het zand er wel aan.

Zorgvuldig drogen voorkomt de verspreiding van slechte micro-organismen en kan ons beschermen tegen ziektes.

5. Wat zijn micro-organismen?

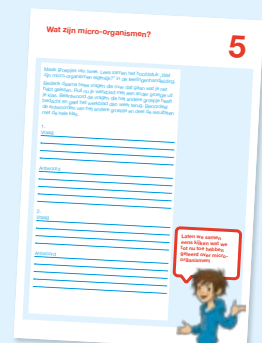
Doel

Aan de hand van het leerlingenhandboek leren de kinderen wat micro-organismen zijn en hoe ze worden verspreid.

Opdracht

Laat de kinderen twee aan twee aan deze opdracht werken. Samen lezen ze het bijbehorende hoofdstuk in het leerlingenhandboek. Ieder kind vult dan zijn werkblad in en

verzint op basis van de gelezen tekst vragen voor zijn of haar klasgenootjes. Dan worden de werkbladen geruild en de vragen beantwoord. Moedig de kinderen aan de vragen en antwoorden samen te beoordelen.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 5 voor alle leerlingen
- ieder kind heeft zijn leerlingenhandleiding nodig, geopend bij het hoofdstuk „Wat zijn micro-organismen eigenlijk?“

Opdrachten voor in de les

6. Zorgvuldig handen wassen

Doel

Een leuk experiment voor klassen die een blacklightbox en fluorescerende lotion ter beschikking hebben. U kunt beide uitlenen via info@tork.nl/info@tork.be. Het doel is de kinderen aan te moedigen hun handen langer en zorgvuldiger te wassen.

Opdracht

De blacklightbox is zo opgebouwd dat de kinderen in de rij kunnen gaan staan en hem een voor een kunnen gebruiken. U kunt ook twee groepen vormen die de blacklightbox na elkaar gebruiken. Nadat de kinderen het werkblad met de opdracht hebben gelezen, krijgt ieder

kind een beetje fluorescerende lotion op zijn handen en smeert zijn handen hiermee in. Nu kan in de blacklightbox goed worden bekeken welke delen van de handen licht geven en waarom de handen zorgvuldig moeten worden gewassen en gedroogd. Want de lichtgevende lotion geeft de plekjes aan waarop nog micro-organismen aanwezig zijn.

Alle kinderen wassen nu aan de hand van de instructies in het leerlingenhandboek hun handen en herhalen de procedure. Deze keer mogen er geen lichtgevende plekjes meer te zien zijn!

Dit heeft u nodig:

- werkblad 6 voor alle leerlingen
- blacklightbox
- fluorescerende lotion
- zeep, papieren handdoekjes en een wasbak met stromend water

7. De huid als bescherming tegen micro-organismen

Doel

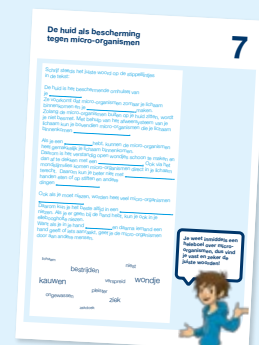
Het is de bedoeling dat de kinderen leren dat onze huid en ons afweersysteem ons tegen micro-organismen beschermen en dat we kunnen voorkomen dat micro-organismen het lichaam binnenkomen of worden verspreid.

Opdracht

De kinderen lezen de vragen met zijn tweeën door, overleggen over de antwoorden en vullen hun antwoord in. De antwoorden worden in de klas voorgelezen en besproken.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 7 voor alle leerlingen
- een schoolbord om de woorden van de oplossing in de juiste volgorde op te schrijven

99 % van alle kiemen kan van de handen worden verwijderd door deze grondig te wassen en te drogen met papier.

Bron: Garbutt C, Simmons G, Patrick D, Miller T. The public hand hygiene practices of New Zealanders: a national survey. N Z Med J. 2007;120(1265):U2810.

8. Hoe en wanneer worden bacteriën vermeerderd?

Doel

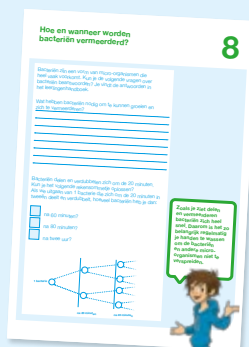
Het doel is de kinderen er nog eens op te wijzen dat bacteriën – een van de meest voorkomende soorten micro-organismen – zich zeer snel vermeerderen en het daarom des te belangrijker is erop te letten dat ze niet overal worden verspreid. Om de vragen te beantwoorden kan het leerlingenhandboek nog eens worden nagelezen.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 8 voor alle leerlingen
- elk kind heeft zijn leerlingenhandboek nodig.
- een schoolbord om suggesties op te schrijven en te bespreken

Opdracht

De kinderen lezen de vragen met zijn tweeën door, overleggen over de antwoorden en vullen hun antwoord in. De antwoorden worden in de klas voorgelezen en besproken.

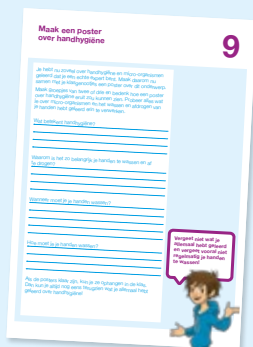
Oplossing rekensom nr. 2:

- Hoeveel bacteriën zijn het
- a) na 60 minuten? **8 bacteriën**
 - b) na 80 minuten? **16 bacteriën**
 - c) na twee uur? **64 bacteriën**

9. Maak een poster over handhygiëne

Doel

Door middel van de posters kan de klas op een leuke en creatieve manier nog eens alles laten zien wat ze over handhygiëne en de juiste manier van handen wassen en drogen heeft geleerd.

Opdracht

Maak groepjes van drie. Laat iedere groep een poster over het onderwerp „handhygiëne“ maken, die de klas eraan herinnert dat je regelmatig en zorgvuldig je handen moet wassen. Daarbij mogen de kinderen knutselen, tekenen of collages van het beschikbare materiaal maken. De posters moeten alle boodschappen bevatten die op het werkblad zijn aangegeven. Als de posters klaar zijn, worden ze in de klas of op de gang opgehangen.

Dit heeft u nodig:

- werkblad 9 voor alle leerlingen
- grote, witte vellen papier (A3)
- knutselmateriaal zoals gekleurd papier, vloeipapier, folie, lijm enz.
- kleurpotloden of viltstiften

Het complete lesmateriaal kunt u downloaden op:

www.tork.nl/over/nieuws/kinderen
of bestellen via info@tork.nl

www.tork.be/nl/overtork/nieuw/kids
of bestellen via info@tork.be

Hoe kunnen wij u helpen?

België en Luxemburg

www.tork.be

+32 (0) 2-766 05 30

info@tork.be

Nederland

www.tork.nl

+31 (0) 30-69 84 666

info@tork.nl

